

SPRAWOZDANIA

Międzynarodowa konferencja naukowa „Dziedzictwo duchowe św. św. Cyryla i Metodego. Język. Literatura. Kultura. Historia”, Białystok, 6–7 września 2012

W dniach 6–7 września 2012 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona dziedzictwu duchowemu św. św. braci Cyryla i Metodego. Jej organizatorem była Katedra Językoznawstwa Historycznego Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej. W konferencji wzięło udział ponad 40 osób, reprezentujących kilkanaście krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych (Białystok, Częstochowa, Gdańsk, Grodno, Kielce, Kraków, Lublin, Moskwa, Olsztyn, Poznań, Ryga, Toruń, Wrocław, Warszawa). W ciągu dwóch dni przedstawiono i dyskutowano na tematy pozostające w kręgu cyrylometodiańskiej spuścizny duchowej – jej odzwierciedlenia w języku, literaturze, kulturze i historii Słowian.

Konferencję otworzyła i powitała gości prof. dr hab. Zofia Abramowicz. Następnie rozpoczęły się obrady plenarne, podczas których uczestnicy mieli możliwość wysłuchania trzech wystąpień. Językoznawstwu słowiańskiemu poświęcony został wykład prof. dr hab. Leszka Bednarczuka zatytułowany *Najstarsze kontakty językowe między ziemią polskimi a Rusią*. Dr hab. Janina Wołczuk, prof. UW w Warszawie wygłosiła referat pt. *Kapłani prawosławni w szkołach Wileńskiego (Białoruskiego) Okręgu Naukowego przed powstaniem styczniowym*. Na zakończenie sesji plenarnej wysłuchano prelekcji dr Anny Nowikowej nt. *Церковнославянский перевод Евангелия и синодальный перевод Евангелия на русский язык*.

Podczas obu dni konferencji obrady były prowadzone w sekcji kulturoznawczej, literaturoznawczej i językoznawczej.

Część wystąpień poświęcono kulturze świata Słowian (mgr Emilian Prałat *„Eikon” tradycji cyrylometodiańskiej*, mgr Agnieszka Caban *Stereotypy w świecie Słowian*). W dwóch referatach podjęto kwestie związane z kulturą Słowian południowych (dr Izabela Lis-Wielgosz *Serbska kultura między Latinitas i Cyrillianitas*, dr Wojciech Józwiak *Kino bułgarskie o chrystianizacji narodu*). Wystąpienie dr Anny Lebet-Minakowskiej dotyczyło zabytków kultury materialnej (*Zachować dla przyszłych pokoleń – XIX-wieczna kolekcja ruskich ubiorów w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie*).

Kolejną grupę stanowiły referaty traktujące o sferze *sacrum* w literaturze. W dwóch wystąpieniach omówiono wybrane zagadnienia literatury dawnej (dr Małgorzata Krzysztofik *Model XVII-wiecznej antropologii ciała w „Kazaniu umarłych do żywych” (1650) Eleuterego Zielejewicza*, dr Helena Smorczevska *Biblia w twórczości Teofana Prokopowicza*). Dwa referaty były poświęcone kwestii duchowości

w literaturze XX wieku (dr hab. Walentyna Jakimiuk-Sawczyńska, prof. UwB *Sacrum w twórczości Nadieždy Teffi*, dr Anna Wzorek *Implikacje biblijne w prozie Wojciecha Żukrowskiego*). Podjęto również tematykę z pogranicza literatury i teologii (dr hab. Anna Kościółek, prof. UMK „*Modlitwa – to duchowe oddychanie*”. *Św. Jan z Kronsztadu o roli rozmowy z Bogiem w życiu chrześcijanina*) oraz XVIII-wiecznego czasopiśmiennictwa (dr Agata Chrobot *Ogłoszenia zamieszczane w prasie warszawskiej w latach 1729–1773 jako źródło informacji o bogatej ofercie wydawniczej literatury religijnej*).

Najliczniejszą grupę stanowiły referaty dotyczące problemów natury językoznawczej.

Prelegenci skupili się wokół zagadnień leksykologicznych, leksykograficznych i przekładoznawczych. Część wystąpień była związana z analizą źródeł historycznych (dr hab. Lilia Citko, prof. UwB *Leksykon Supraski (1722) jako źródło leksykograficzne*, dr hab. Arleta Szulc *Odzwierciedlenie archaicznego wzorca przekładowego w cerkiewnoślawiańskich redakcjach psalterzowych*, dr Danuta Pytel-Pandey *Dyrektywne akty mowy w Biblii*, ks. dr Roman Płoński *Służebnik 1629 i 1639. Analiza porównawcza*, dr Izabela Winiarska-Górska *Polszczyzna drugiej połowy XVI wieku w świetle przekładów Nowego Testamentu (możliwości internetowej edycji renesansowych tłumaczeń Ewangelii jako narzędzia badawczego)*, mgr Renāte Miseviča-Trilliča *Słowniki lotewsko-polskie XIX wieku: historia powstania, autorzy, wartość*, mgr Ludmiła Witkowska *Текст права как источник лингвокультурологической информации (на примерах русских исторических текстов права)*).

W kilku referatach podjęto problematykę leksykologii współczesnej (dr Ludmiła Ryczkova *Специальная лексика белорусского языка*, dr Walentyna Mieszkowska *Sposoby adaptacji leksyki terminologicznej w potocznej odmianie języka rosyjskiego*, dr Anna Romanik *Import anglicyzmów do współczesnego języka rosyjskiego*).

Dwa wystąpienia były poświęcone opisowi językowego obrazu świata i rzeczywistości (mgr Magdalena Wójtowicz *Przeniknąć różnorodność rzeczy – symbolika liczb w kulturze Słowian*, mgr Joanna Ścibek *Językowa kreacja anioła w tekstach polskich piosenek świeckich*).

Zagadnienia natury językoznawczej były podejmowane również przez innych referentów. Zjawisko konotacji omówiła w swoim wystąpieniu dr Elżbieta Bogdanowicz (*Pojęcie konotacji w lingwistyce (na przykładach polskich i rosyjskich)*). Kwestiom związanym z fonetyką został poświęcony wykład dr Joanny Getki (*Fonetyczne cechy języka ukraińskiego w „Naukach Parafialnych” („Nauki Parochialnyja”) – zabytku piśmiennictwa ruskiego z końca XVIII w.*). W kręgu zainteresowań dra Rafała Kowalczyka znalazło się współczesne słowotwórstwo w ujęciu konfrontatywnym (*Charakterystyka słowotwórcza rzeczowników prostych w rosyjskim i polskim słownictwie muzyki popularnej*). Wybrane zagadnienia historii języka rosyjskiego były tematem wystąpienia mgr Anny Kulik (*Категория I будущего сложного времени в древнерусском языке (на основании „Радзивиловской летописи”)*). Wykład poświęcony frazeologii zaczerpniętej z Pisma Świętego przedstawiła mgr Urszula Drobiszewska (*Biblijne frazeologizmy porównawcze w języku polskim i ukraińskim*).

W dwóch wystąpieniach podjęto kwestie związane z nazewnictwem (dr Wanda Stec *Z zagadnień motywacji nazw roślin leczniczych w języku rosyjskim i polskim*, dr Anna Rygorowicz-Kuźma *Nazwy nabożeństw prawosławnych w języku polskim*).

Tematem przewodnim kilku referatów była antropimia. Imiennictwo historyczne znalazło się w centrum zainteresowania mgr Anny Kuchty (*Imiona chrześcijańskie w metrykach chrztu w parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Jozafata w Korczówce*). Trzy wystąpienia zostały poświęcone nazwom własnym w aspekcie społecznym (dr hab. Zenon Lica, prof. UG *Nazwiska derywowane od nazw narzędzi rolniczych*, mgr Anna Bieluk *Przezwiska mieszkańców wsi okolic Dąbrowy Białostockiej*, mgr Michał Mordań *Charakterystyka najnowszego imiennictwa mieszkańców Bielska Podlaskiego w kontekście różnic wyznaniowych*).

Podsumowując dwudniową sesję, prof. dr hab. Zofia Abramowicz podziękowała wszystkim prelegentom za udział w konferencji i zwróciła uwagę na wysoki poziom merytoryczny, bogactwo tematyczne wystąpień oraz różnorodność ujęć poruszanych zagadnień. Podkreśliła jednocześnie, że na poziom obrad wpłynęły nie tylko wygłoszone referaty, ale również ożywione dyskusje, pozwalające na wzajemną wymianę doświadczeń i poglądów. Na zakończenie prof. dr hab. Zofia Abramowicz stwierdziła, że zawarta w tytule konferencji problematyka nie została wyczerpana, i wyraziła nadzieję na kontynuację spotkań.

Po zakończeniu konferencji jej uczestnicy wzięli udział w wycieczce kulturoznawczej do Supraśla, której głównym punktem było zwiedzanie prawosławnego klasztoru p.w. Zwiastowania NMP oraz Muzeum Ikon – widocznych przykładów dziedzictwa św. św. Cyryla i Metodego na Podlasiu.

*Michał Mordań
Białystok*